

La precipitació és un dels procediments més utilitzats

Suïcidis: la temptació dels déus

La història de la literatura, que és tant com dir la història dels sentiments, és pròdiga en suïcidis: llevar-se la vida és la decisió suprema encara que, sovint, no és l'última acció d'una persona desesperada.

Crec que era Txèkhov qui proposava una fórmula —que Josep Palacios, sense anar més lluny, ha fet magistralment seua— infal·lible per a escriure una novel·la o una narració: si el protagonista començava l'acció clavant un clau a la paret, aquest clau havia de servir perquè el personatge, convertit ja en heroi, pogués suïcidar-se en l'escena final.

La proposta no deixa de ser excessivament literària i per això ens pot semblar massa dràstica, però, en els nostres dies i en les nostres ciutats, víctimes d'una societat opressora i angoixant, impossibilitades per a acceptar el repte que representa viure, són moltes les persones que la posen en pràctica amb uns resultats que depenen més de les vertaderes ganes de llevar-se la vida que no dels procediments utilitzats.

Sovint, quan els conflictes personals es fan insofribles, quan una persona no és capaç de trobar l'eixida del laberint, la vida deixa de tenir un sentit i la decisió més amarga esdevé l'única solució possible: llevar-se la vida, posar fi definitivament, i al mateix temps, als sofriments i a les esperances, amb els desenganys i les il·lusions. Arribats a aquesta cruïlla, suïcidarse-se és convertir-se, almenys per una vegada, en el jutge suprem del propi destí.

Al llarg de l'any 1988, i sense eixir de l'àrea urbana de la ciutat de València, la policia va intervenir en 71 casos, clars i reconeguts, de suïcidi. Però, com per demostrar que aquest món és dels forts, que no hi ha misericòrdia per als que defalleixen i que ni tan sols en aquest moment crucial l'home no pot decidir lliurement el seu futur, només en 46 dels casos s'ha produït la mort desitjada.

En uns altres casos, després de la necessària assistència mèdica —que resulta molt més ràpida i eficaç en les zones urbanes, per la proximitat als centres mèdics— el suïcida s'ha vist obligat a reintegrar-se al món que volia abandonar i, o

bé l'experiència li ha donat la força necessària per a sobreviure, o bé ha hagut de tornar a intentar-ho perquè ha considerat el fet de continuar viu com un fracàs més. Es coneixen casos concrets de sis temptatives fallides —temptatives que, des del punt de vista policial, es consideren també suïcidis, encara que no s'hagen consumat— fins que a la setena, quan llevar-se la vida era ja més una obsessió que no una decisió meditada, el contumaç suïcida va aconseguir el seu propòsit.

Encara que l'edat dels suïcides no admet fàcilment una quantificació, perquè l'espectre comprèn persones de totes les edats, sí que sembla evident que, en contra de l'opinió generalitzada, no són els més joves, o els adolescents, els que manifesten una major tendència al suïcidi, sinó les persones madures, com l'home que ho va intentar set vegades.

Dels 71 casos de suïcidi, o temptativa, investigats per la policia valenciana al llarg de l'any 1981, 25 persones tenien més de 45 anys, mentre que només n'hi havia quatre menors de 18 anys. La resta, un total de 42 persones, ocupen una franja molt ampla, que va des dels 19 anys —15 casos— fins els 45 anys —17 casos— : és, segons diuen, l'època de les crisis i dels desenganys, el moment en què una persona ha de fer alguna cosa concreta amb la seua vida.

Com que les investigacions policials no intenten esbrinar les possibles causes del suïcidi, sinó que només intenten demostrar que en l'acte no hi ha hagut la participació, directa o indirecta, de tercers persones, resulta difícil d'aclarir quins són els motius pels quals les persones intenten llevar-se la vida: la solitud, la por i la impotència, a més d'alguna decepció més fonda que les habituals, són les causes més freqüents, però també hi ha casos en què el suïcida només intenta demostrar-se, i potser demostrar a alguna altra persona, que és capaç de

prendre una decisió important.

Per això, molt sovint, quan la motivació no és molt clara o quan la decisió ha estat excessivament meditada i no fruit de la passió d'un instant, el suïcidi no arriba a consumir-se i es queda només en temptativa. Les intencions de la persona que vol suïcidar-se, segons l'experiència policial, quasi sempre es posen de manifest en triar la forma de fer-ho.

El procediment més eficaç i també el més utilitzat, sobretot en les àrees urbanes, és la precipitació. Quan una persona decideix llevar-se la vida, tria la forma més pròxima i directa que coneix: en una gran ciutat, només cal pujar a un pis alt i fer el salt definitiu. Per això, com podem veure en el quadre, de 28 casos de precipitació, només vuit s'han quedat en temptativa, sobretot per circumstàncies accidentals, com haver caigut sobre un para-sol o haver coincidit amb el pas d'una ambulància per aquella zona. Els altres vint han aconseguit el seu propòsit.

Les xifres demostren la validesa de la teoria que assegura que les persones, a l'hora de fer aquest pas decisiu, trien el procediment més fàcil i accessible. Per això, al medi rural, la major part de suïcidis reals es produeixen per penjament: al camp no resulta difícil trobar una corda i un arbre o qualsevol altre suport sòlid, capaç de suportar el pes d'un cos mort i d'assegurar l'èxit de l'intent; tan fàcil com és, en les ciutats, obrir una finestra i llançar-se al buit.

Les temptatives fallides també confirmen la teoria: la major part d'intents de suïcidi amb barbitúrics acaba fracassant i el percentatge de fracassos és encara més alt quan la temptativa es fa amb arma blanca. Només els psicòpates són capaços de llevar-se la vida amb un punyal o un ganivet; la resta de les persones és incapaç de sofrir un dolor tan intens sense rebel·lar-s'hi, sense cridar o sense perdre els sentits.

Els farmacs s'associen a la soledat.

Respecte als barbitúrics, la causa principal de l'elevat percentatge de fracassos és el desconeixement de la dosi letal, que varia molt d'un producte a un altre. I, naturalment, tant en el cas dels barbitúrics com en el de les ferides per arma blanca, el fet decisiu és la proximitat dels centres hospitalaris i la rapidesa a l'hora d'intervenir. Sovint, tant la ingestió de barbitúrics com les autolesions amb arma blanca fan pensar que la verdadera intenció de la víctima no era suïcidar-se, sinó, senzillament, cridar l'atenció o fer-se mal, a causa d'alguna malaltia d'origen nerviós que crea la necessitat d'autolesionar-se i que arriba al límit, com queda dit, amb els psicòpates, capaços de produir-se més de vint ferides amb arma blanca.

La resta dels casos, estadísticament parlant, no és massa significativa, però les xifres demostren, amb la seua fredor habitual, que quan una persona vol llevar-se la vida, és capaç de fer treballar la

Les persones madures manifesten una major tendència al suïcidi.

seua imaginació com no l'havia feta treballar mai abans: tirar-se al tren, ofegar-se amb gas o posant-se dins l'aigua, disparar-se un tret, quan tenen a mà una arma de foc —com és el cas dels vigilants jurats— són els altres mètodes que solen utilitzar els suïcides. La xifra zero en la caseta de temptatives demostra que alguns procediments són absolutament eficaços i, fins a un cert punt, posa la pell de gallina: és la demostració que, fins i tot tractant-se de la pròpia vida, l'animal humà és molt més capaç de destruir que no de crear.

SOBREDOSI: ELS ALTRES SUÏCIDIS

Encara que no es podria parlar pròpiament de suïcidi, perquè la víctima no actuava amb la intenció de llevar-se la vida, les morts per sobredosi arriben també a les oficines policials per a ser investigades amb el mateix procediment. Al llarg de l'any 1988 es van produir 18 casos de mort per aquesta causa, encara que la xifra és enganyosa perquè, sovint, no se sap si la mort està relacionada amb alguna droga, fins que l'Institut de Toxicologia no emet el seu informe.

SUÏCIDIS A LA CIUTAT DE VALÈNCIA. ANY 1988

	SUÏCIDIS	TEMPTATIVES	TOTAL
PRECIPITACIO	20	8	28
PENJAMENT	11	0	11
BARBITÚRICS	4	8	12
TREN	3	0	3
ARMA DE FOC	2	1	3
GAS	2	0	2
IMMERSIÓ	2	0	2
ARMA BLANCA	1	8	9

La xifra de 18 morts, per tant, és no més representativa i la realitat fa pensar que les víctimes per sobredosi són moltes més al cap de l'any. I no sols a la ciutat de València, sinó també a qualsevol altra zona urbana o rural: el cavall apocalíptic de l'heroïna s'emporta massa vides joves al cap de l'any.

En aquest cas, l'edat de les víctimes sí que coincideix amb les apreciacions més generals, 17 del morts tenien entre 21 i 31 anys. L'altre només en tenia 15.

Al contrari que en algunes altres ciutats —com ara Barcelona— no s'ha pogut demostrar que aquestes morts hagen estat causades per una puresa excessiva de

l'heroïna utilitzada: de vegades són una conseqüència de la feblesa física produïda pel consum habitual durant un llarg període de temps; en altres ocasions, la mort es produeix quan, després d'un període d'abstenció —voluntari o forçat per les circumstàncies— la víctima ha tornat a injectar-se la mateixa dosi, sense adonar-se que el nivell de tolerància s'havia reduït notablement.

Les morts per sobredosi, per tant, no poden ser considerades com un accident, sinó com la conseqüència funesta del consum habitual d'heroïna, una droga que mata.

Josep Franco